

PAJĘCZYNA (41) sb f

Oba a jasne (w tym w pierwszym 1 r. błędne znakowanie).

sg N pajęczyna (17). ◇ G pajęczyny (5). ◇ D pajęczynie (7). ◇ A pajęczynę (5). ◇ I pajęczyną (5).
◇ pl N pajęczyny (1). ◇ L pajęczynach (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVI(XVIII) – XIX w.

1. *Nici pajęcze, sieć pajęcza; aranea Murm, Calag, Calep, Cn; tela araneae a. aranei Murm, Modrz, Cn; opera a. situs a. textura araneae, rete aranei Cn (39): Murm 97; Tela aranee. Paięczyna. Schpinnen wedel. [...] PAięczyna ma mocz zwieraiącą, ocieraiącą/ Paięczyny kiedy na ranę przyłożisz, nie dopuści othoku być w ranie FalZioł I 149b, +5b, I 149b, c, V 90; z ktorego [drzewa] ci robaći liściem żywią fie wypuľczaiąc z liebie iedwab iáko páiak czyni páięczynę BielKron 276v; Deicere de foribus araneas, Omieść zedrzwi páyáki s páyęcziną Mącz 162b; Calag 457b; Calep 87b [2 r.].*

Zwrot: »pajęczyną przypaść; pajęczyna [na kogo] padła« (1;1): RejZwierc 172; Bóg was żegnay/ niewdzięczné/ y nieludzkié wrotá/ [...] Boday tu páięczyná/ y pleśn na was pádlá KochPieś 26.

Szeregi: »pajęczyna i pleśń« (1): KochPieś 26 cf Zwrot.

»proch a pajęczyna« (1): Abowiem nie może być dom żaden thák pięknie fundowány/ álbo vpľtrzony/ áby s czálem íwym poczyrnieć prochem á páięczyną przypaść nie miał RejZwierc 172.

Przen (2) : iefli domowych rzeczy zániecha / á obmyśliwánim tego czymby był żyw zániedba/ głupstwm wielkim á páięczyną iego rozum fie będzie zdoził. GostGospSieb +2v.

a) Nic, brak rzeczy, które powinny tam być (1) : PAwle rzecz pewna/ v twego łásiádá Możeńz długiégo nie czekáć obiádá. Bo w méy komorze íczéra páięczyná KochFr 7.

a. O prawie, ze względu na łagodność dla możnych, surowość dla ubogich (8) :

W porównaniu (5): Prot C4; ModrzBaz 72v; Phil D4; PRáwá są równie iáko páięczyná/ Wróbl fie przebiie/ á ná muľzkę winá. KochFrag 39; PowodPr 64.

Przen (3) : Czo iefł prawo paięczyny [tj. Czym jest prawo? Pajęczynami.], bo czo do nich mgłégo wpadnie tam zoftanie, ale czo íłnego mocnego, to vydzie BielŻyw 7.

Wyrażenie: »z pajęczyny sieć« (2): S páięczyny fieć ktora bąk przebiie/ Dziś w náłze práwá muľká fie vwije. RejZwierc 224v [idem] Phil D4.

b. O czymś nietrwałym (7) :

W porównaniu (7): Żywot náłz iefł páięczynie przyrownan/ ktora widzi fie że bárzo subtyłnie ípráwiona/ á gdy przypádnie ná nię wiatr nagły/ tedy fie przerywa y w niwecz obráca. HistAl G2; Abowiem wżytki dni náłze w gniewie twoim zwątláły/ Iáko lekka páięczyná ták fie márníe rozchwiáły. LubPs T6v; wżytekby íwiát zginął/ A iáko páięczyná w fuchy rok przeminął. RejWiz 38, 22; Bo dom/ dzieći/ zóná iefli iá maľz/ íkárby y ine bogáctwá/ wżytko to iefł iáko páięczyná w rękú twoich. RejZwierc 151; Zyły me/ twoy gniew/ zrownał páięczynie/ Wždy prozno/ ácz íchnie człek/ w káždyégo godzinie GrabowSet Q3, B2; [Quando Chrifus abefł, et murus aranea fiet. [...] gdy go [Chrystusa] nie mamy/ mur/ by páięczyná leći. SkarŻyw 61 (Linde)].

c. O czymś mało przekonującym (5) :

W porównaniu (2): A batzyłz to tedy? iáko ten twoy dowod iefł fláby/ y nitzemny/ kthory wiáthr iáko páięczynę rozwiewa? KrowObr 23v, 22v.

Przen (3) : tedybyś iuż mógł obátzyć/ ty twoie dowody iáko íá ílábe/ y z iákíey páięczyńy vprzędziane. *KrowObr* 184v, 227.

pajęczyńy czego (1): Báwią íię ná ílábych niektórych dziećinnych wymyíów páięczynách/ mowiác/ oto Piotr z Páwłem miáł znowę/ áby on tylo żydom á Páweł pogánom Ewánieliá rozgłáízał. *SkarJedn* 95.

d. *O czymś niedbale wykonanym* (2) :

W porównaniu (2): do ípraw Rzeczypoípolitey lepszé íá bącznego á vważnego człowieká [...] piéc íów/ niżli owego nikczemniká á niedbálcá czo nicz áni widał/ áni íłychał/ thylko że íwe czáfy iáko páięczyńę po wiátru roípuścił *RejZwierc* 145, 136v.

2. *Nić snuta przez jedwabnika* (1) :

Wyrażenie: »indyjska pajęczyńa« = *nić jedwabna* (1): Które [namioty] Indiyíká dźiwną páięczyńą ízyto. *KmitaSpit* A4v.

3. *Prawdopodobnie: Siatkówka oka* (1) : Trzecia íeít [blonka w oku] íagodowa, na wzraz íagody wielkiey Czwórta íeít wezwana páięczyńa, dla wielkiey íubtilnoíci. *GlabGad* B5.

4. [Rodzaj sieci na ptaki: BYwáiá teź drugie íieci ná ptaki bárzo íubtelne/ które zowiá páięczyńy/ dla trudnego obaczenia ich ná powietrzu *Cresc* 1571 629 (*Linde*).]

ZCh, (JZ)